

افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نياشد تن من مباد
همه سر به سر تن به کشتن دهيم

بدین بوم ویر زنده یک تن مباد
از آن به که کشور به دشمن دهيم

www.afgazad.com

afgazad@gmail.com

Literary-Cultural

ادبی - فرهنگی

محمد اسحاق برکت
ویرجینیا - امریکا
۲۹ اگست ۲۰۰۹

بیاید پښتو بیاموزیم

(شپاړسم لوست)

(درس شانزدهم)

په پښتو کې د ضمایرو پاتې برخې

در درس گذشته وعده سپرده بودم که راجع به افعال لازمی و متعدی معلومات ارائه گردد.

میدانم که علاقه مندان ارجمند درسهای پښتو افعال لازمی و متعدی را خوب میدانند، چون برای استعمال درست و بجای ضمایر در تصریف افعال پښتو دانستن آنها خیلی ها مهم درخور اهمیت است، لذا بر آنها یکبار دگر مرور میکنیم :

لازمی افعال هغه افعال دي چې په غونډلو (جملو) کې هلته مفعول ته ضرورت نشته یا په بل عبارت لازمی افعال پرته له مفعول څخه په غونډله کې خپله مانا (معنی) څرگندوي او متعدی افعال هغه افعال دي چې مفعول ته ضرورت لري او پرته له مفعوله دهغه مانا ښه نه څرگندېږي.
لاندیني مثالونو ته پام وکړئ :

- ځغستل دويدن (لازمی) ، اما ځغلول دواندن (متعدی)
- درېدل استادن (لازمی) ، اما درول توقف دادن ، استاد کردن (متعدی)
- ځملاستل خوابیدن (لازمی) ، اما ځملول خواباندن یا بر زمین زدن (متعدی)
- تلل رفتن (لازمی)
- خوړل خوردن (متعدی)

- ژړل گریستن (ل)
- وهل زدن (م)

را به شو اصلي مطلب او خپل درس ته :

ب - د منفصل ضمایرو دویم ډول :

- ما من
- تا تو
- ده ، دی او (برای منکر)
- دي، دا او (برای مؤنث)

- مور ما
- تاسو ، تاسي شما
- دوی ، هغوی آنها

موارد استعمال ضمایر بالا :

- به حیث فاعل :

صرف در افعال متعدی در زمان گذشته یا ماضی بحیث فاعل استعمال میشود :

- ما هغه ووايه من او را زدم (ماضی مطلق)
- تا خط لیکلی دی تو مکتوب نوشته ای (ماضی قریب)
- ده قلم مات کړی وو او قلم را شکسته بود (شکستنده بود) (ماضی بعید)
- مور هغه ځملولی اوښه ډبلولی وو ما اورا خوابانده و خوب کوبیده بودیم
- تاسو مني پتي کړې وې او باغوان په مور پسي ځغاسته شما سیب ها را دزدیده بودید و باغبان پُشت ما میدوید.

خوب توجه فرمائید در جمله بالا که باغبان بحیث فاعل در فعل لازمی (ځغستل) در ماضی استعمال شده ، بدیل آن (هغه) ایست که در ضمایر منفصل (لومړی ډول) نفر سوم ذکر شده.

- بحیث مفعول :

تنها در افعال متعدی در زمان حال و استقبال بحیث مفعول استعمال میشود ، به جملات ذیل

توجه فرمائید :

- ته ما وهي ، زه تا وهم تو مرا میزنی ، من ترا میزنم
- هغه به ما ووي ، دوی به تا ووي او مرا خواهد زد ، آنها ترا خواهند زد
- زه دغیاث اکا کورته نه ځم ، د هغوی سپی ما خوري من خانه کاکا غیاث نمی روم، سگ

شان مرا میخورد.

برای استفاده مزید علاقه مندان گرامی، رهنمائی هم تهیه دیده شده است، که در ذیل تقدیم میگردد :

